

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok, tanítók,
gazdasági egyleti tagok és közs. elöljáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden-
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyilt-tér sora 1 K. Hí-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki n
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adtnak.

Az iparfejlesztés.

— jul. 3.

A nyugati civilizáció hullámcsepásai már átcsaptak a kárpátok bérczes falain és hála Istennek, mi is uszunk az árral. Egy kicsit még ügyetlenül, el-elfogyó lélekzettel, de kétségtelen sok jó igyekezettel.

Azonban, hogy teljesen benne volna nemzeti életünk a nyugat nagy áramlatában, azt a legvérmesebb tulzás sem állíthatja. A maradiság romjaira még sok követ kell össze hordanunk, hogy fölötte nemzeti életünknek erős, sziklaszilárd épülete emelkedjék.

Azok a mozgó erők, amely a nyugat nagy nemzeteit a fejlődés útján előbbre viszik, nálunk még szét forgácsolódnak az eszmék, ötletek zürzavarában. Mi még jó részt az ösztönök korát éljük, akár a gyerekek, aki ítélet nélkül, de természetfölöttinek tetsző helyes érzéssel kerüli a veszedelmet, amelynek nagyságát, mértékét valójában nem is ismeri.

A világ nagy gazdaságában ez az ország eddig pusztán raktár volt, amelynek ajtaján megrozsdásodott a zár. Össze volt hordva

benne minden, a mi vagyont, értéket jelent, de felhasználni azt, gyümölcöző ellenértékét keresni, senki sem tudta. Itt az ideje végre, hogy felpattanjanak a berozsdásodott zárok!

Közéletünk kiválóbb faktorai nyitogatják az ajtókat. Rajta hát, hadd járják be ezt az elmaradott hazát a nyugati kultúra friss, ujító áramlatai, frissüljön fel benne nemzeti, államgazdasági életünk: európai-asodjunk!

Az új kor boldogulási feltételeit jellemzi, hogy az állami lét szenszibilitása a közgazdasági kérdések felé hajlik. A közélet széles küzdőporondján nehéz fegyverzelben vonulnak fel a közgazdasági érdekcsoportok képviselői és nehéz harcot vívnak egymással.

Jól van ez így. A harc aczélózza az erőket s a küzdelem ezer izgalma nélkül eltespednének.

Az utóbbi évek harci lármájában egyre erősülő vészkiáltásként hangzik minálunk az ipar tespedése. Európai fogalmak szerint magyar iparról szó sem lehet s ennek a szomorú beismerése nyomán életre

kel immár az ösztön: fejlesszük a magyar ipart.

Hogyan? Miként? Nehéz kérdés ez s a feleletet hiába is keressük a külföld iparfejlesztési munkájában. Más feltételek azok, amelyek mellett iparunkat a fejlődés útjára terelhetjük, mint a külföldéi. Külön nemzeti politikánk karaktere szerint kell ezt a fejlesztő munkát kiépíteni.

Az ipari foglalkozással egyidőben és egyszerre munkásbajokat is orvosolnunk kellene.

Az iparfejlesztés munkája a maga fokozatos haladása útján egyenes arányban áll a munkaerő igénybevételével, úgy a kisiparnál, mint a nagyiparnál. Ime az iparfejlesztés egyik fontos, nagyjelentőségű konzekvenciája. Szociális nézőpontjai vannak tehát a mi perspektívánkban az iparfejlesztés munkájának.

Az ipari feldolgozásnak régi, hogy úgy mondjuk, eredendő bűnét kellene expiálni. Nyersterményeinket eddig feldolgozásra jó részt a külföldnek engedték át. Az idegenből aztán feldolgozottan szörnyű áron vásároltuk vissza, megfizetvén rajta sok

„SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCZÁJA.

Ki mondja meg?

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.)

Ki mondja meg, ki mondja meg,
Él-e székely itten?
Ki mondja meg, ki mondja meg,
Lakik-e itt Isten?
Szertenézvén látva-látom,
Hogy-e föld mily árva,
S hiszem: minden kibujdosott
Idegen országba.

Fütyöl a szél, merre járok,
Zugnak erdők, berkek,
Rengetegben sirnak-rínak
A honn maradt lelkek.
Mért esengett a gazdájuk
Idegen kenyérre,
Azt zokogják s úgy ülnek el
Nyárfa levelére.

Rezgő nyárfa levelének
Nincsen esti álma,
Fel-felriad a rászállott
Lelkek sirására . . .
Erdő zugát kis tündérek
Rendről-rendre járják:
Ki zavarja a havasi
Virágoknak álmát?

. . . Elindultam erre-arra
Pihenni a zöldben
S késő este itt vagyok még
A fenyves erdőben . . .

Azok miatt, kik hűtelen
Elhagyták e tájat,
Bujdosója lett a lelkem
Széles nagyvilágnak.

Tarcsafalvi Albert.

A szunyog saison.

— Irta: Beregszászy Árpádné. —

Mindennek meg van a maga saisonja és miután Buffon megengedte az irályban a tréfalkozási szándékot, eszembe jutott nekem is egy tréfas eset a szunyog saisonról.

Vig társaság hangja csengett N.-ék szép kertjében egy júniusi napon, a midőn a szunyogok teljes erővel élvezni szokták saisonjukat — valószínűleg csak azért, hogy végzettszerűen itt is meg legyen zavarva a teljes megalégedés — hol az orgona bokroktól beárnyalt padokon párosával helyezkedtek el a vendégek.

Ki-ki párosával kedélyesen beszélgetett s míg a házi ur egy pár idősebb urat igyekezett meggyőzni arról, hogy a közigazgatás államosítása elkerülhetlen szükséges, mert különben megáll a mezei ipar — addig neje, ki nagyon sokat adott arra, hogy házától mindenki jó emlékekkel távozzék — egy nagyvárosi fiatal embernek csevegését hallgatta és tehetségének sziporkái csakugy löveltek vissza a fiatalember minden témájára, annyival is inkább tette ezt a házi asszony, mert észre vette éles szeme, hogy a társalgás elején mint

falusi asszonynak, falusiasan akar disszertálni, persze nagy volt bámulata a gavallérnak, midőn észrevette, hogy bármily magas röptű társalgásba csap át minden kimerítőleg lesz eltárgyalva a kedves asszonyka által.

Mindenki el volt foglalva a maga párjával. A sűrű lombok közül felhangzó madárdal ütemszerűen vegyült a házi asszony kellemes hangjába, ki illatos zsebkendőjével csapdosta az alkalmatlankodó szunyogokat és csintalan fejét azon törte, hogy miképp főzze le az öntelt nagyvárosi gavallért, ki felmerte tenni róla, hogy falun csak korlátolt lehet még az értelem is.

A társalgásnak már a legmagasabb és legkényesebb részére — a szerelemre terelte a fiatal ember a beszéd fonálát.

— Tudja édes G. előttünk asszonyok előtt a szerelem nem lévén talány, már nem bir érdekekkel; szerintem az az asszony, a ki férjét szereti a szerelmet úgy élvezzi, mint a mindennapi kenyeret: már megszokta, nem tud ellenni nála nélkül; de nem vágyik a más által sült lepényre. Azért hoztam fel éppen a kenyeret, mert önt hallgatva eszembe jutott, hogy a holnapi sütésre még nem adtam ki a lisztet. Hiában, a falusi asszonynak nem terem a fán a kenyér.

— De nagyságos asszonyom! Az égre kérem! Szerelem és kenyér, meg lepény! Hogy férhetnek össze szelleműs agyába ily kegyetlen

csomó közvetítési díjat, meg mi egymást. A nyerstermények földolgozása történjek idehaza. Óriási tökenyereséget jelentene ez az ipari élet élénkségét is fokozná. Példát hozunk fel. A gyapjút idegenbe viszik földolgozva lehetetlen áron vesszük meg aztán.

A gyáriparnak az őstermeléssel kapcsolatban kellett volna haladnia. De a nyersanyagkivitel azonban eddig oly nagy volt, hogy a gyáripár mit sem fejlődhetett mellette. Hogy most már az iparfejlesztés munkájához rendkívüli eszközök kellenek, az kétségtelen. Sok mulasztást kell helyrehozni. Tömérdek energiával kell küzdenünk parunk fejlesztésén, mert különben boldogulásunk legjelentősebb alapfeltételét romboljuk szét. Csak előre, rendkívüli és okos munka árán lehetünk benne a világ nagy piacában; de nem úgy mint eddig: rak-táraképen a felhalmozott, de feldolgozatlan értéket jelentő anyagnak, hanem mint tényezője a nyugati világpiacnak.

Elvi jelentőségű határozatok. A kir. minisztertanács 1901. évi február hó 8-án hozott határozata: „Mezei rendőri kihágással okozott kár megtérítése iránti ügy, ha a károsult a kártevőnek megbüntetését nem kívánja: a kir. bíróság hatáskörébe tartozik.” — A m. kir. földmívelésügyi miniszter 1901. évi 22,625. sz. határozata: „A kézzel való halfogáshoz is szükséges halászhajót váltani.” — A m. kir. belügyminiszter 1901. évi 1192. sz. határozata: „A ki a kisebb polgári peres ügyek tárgyalása alkalmával a rendet zavarja, nyomban rendbirsággal sújtandó. Kihágási eljárásnak ily esetben nincs helye.” — A m. kir. közigazgatási bíróság 1092-901. sz. határozata: „Plébánosok a leányegyházak látogatása fejében hozott lótartrási, továbbá misebor- és ostya-járandóságok után IV. oszt. kereseti adóval meg nem róhatók.” — A m. kir. közig. bíróságnak 1900. évi 13195. sz. határozata: „Községi jegyzők a feleknek teljesített magán munkálatokért járó jövedelmek után is IV. oszt. kereseti adót tartoznak fizetni.”

gondolatok! Igy gondolni a szerelmet! Gondolja meg, hogy ha nagyságos asszonyomnál minden napi kenyér is, de reám nézve csak délicatesse lehet, kérem ne csufolkodjék velem, ne vegyen most tőlem semmit rosz néven, hisz ez a hely a hol vagyunk oly felséges! A madárdal, virágillat, a szellő susogása a lombok közt, midőn az ágakat titokteljesen egymáshoz közelíti, mindezt egy ilyen nő társaságában nem lehet kiállani a nélkül, hogy a szerelem be ne lopózzék szívünkbe. Oh! asszonyom, ez nem mindennapi kenyér, ez nem lepény, ez isteni szikra, mely lángra lobbant és... Egy csattanás a fiatal ember összetett kezére és a házi asszonynak csengő nevetése hangzott föl egyszerre... a ki fokozott nevetéssel mondá: megjíedt ugy-e, hogy a kezére ütöttem? De ne vegye rosz néven ebben a szunyog saisonban. Látva, hogy egy szunyog mennyire csipi összetett kezét, eszembe jutott az a mondás, hogy: a szunyogcsipést a saját mérgével kell meggyógyítani.

A fiatal ember fülig pirulva és egész más hangon mondá: csak most tudtam meg, hogy szunyog saison is van.

— Látja, látja, falun is lehet valamit tanulni ugy-e bár? Van értelem a vidéken is. No, jöjjön keressük fel a társaságot.

Most már az a kérdés: jó emléket, avagy jó leczkét vitte-e magával a városi gavallér? Azt a szunyog tudná csak megmondani.

A gazdasági munkások törvénye. Az országos törvénytarban most jelent meg az 1902. évi XIV-ik t.-cz., mely az országos gazdasági munkás és cselédsegítő pénztárnak kifejlesztéséről az új népszerű népbiztosítási ágak felöleléséről intézkedik. Mint tudvalevő, az új szociális törvényt a képviselőház csak a legutóbbi napokban tárgyalta le s máris — mint értesülünk — Darányi földmívelésügyi miniszternek a törvény életbeléptetésére vonatkozó rendelete a hivatalos lap közelebbi számában megjelent. A végrehajtási rendeletben a közigazgatási hatóságok általában az érdekeltek könnyebbségére a két egymásra tartozó törvény végrehajtására vonatkozó összes tudnivalók egybefoglaltattak. A csatolt tárgymutató is arra való, hogy mindenki, amidőn a törvény egyik-másik rendelkezése vagy végrehajtásáról tájékozódni akar: azonnal megtalálja azt, amit keres. Főbb része: Alapító tag az, ki legalább 50 koronát lefizet. Az olyan tag, aki cselédjeért lefizeti a nyugdíjbiztosításra szolgáló tagsági díjat és ennek legfőlebb csak a felét tudja cseléd bérébe, föl van mentve a cselédje után fizetendő 1 K 20 f-től. A rendes tagok 10 K 40 f, 5 K 72 f, 5 K 20 f és 2 K 60 fillért fizetnek, mindezt 20, 10 vagy 5 filléres heti részletekben a szerint, mely biztosítási ágazatba iratkoznak be. A rendkívüli tagok 1 koronát fizetnek. A két első esetben nyugdíj, harmadik esetben bizonyos kor elérésére tőke, negyedik esetben haláluk esetén családjuk segélyezésére biztosítják magukat a tagok. Az egy koronával munkájuk során bekövetkező balesetre biztosítanak gyógyítási és eltartási segélyt. A gazda saját elhatározásából cselédjét nyugdíjra biztosíthatja, azt külön kezelik és ha a cseléd 10 évnél előbb hagyja el szolgálatát, csak az esetben kapja meg a tagsági könyvét, ha ő is a törvényben megállapított skála szerint a tett befizetések egy részét megfizeti. Tíz évnél a cseléd nem fizet semmit s nyugdíjigényt szerez, minél több időt tölt egy gazdánál, annál kevesebb százalékot fizet. Ez az intézkedés a gyakori cselédváltásokat akarja megszüntetni, arra alkalmas is és mint ilyen jelentékeny is. Igen jelentős az a rendelkezés is, mely kötelezőleg elrendeli a gazda részéről azon munkásai biztosítását, akik foglalkosuknál fogva inkább ki vannak téve a baleset veszedelemnek: mint fűtők, etetők, szacsokavágók, valamint nemes emberbaráti intézkedés, hogy azok a munkások, kik betegség miatt például az aratási keresetből kimaradnak egész 300 koronáig terjedhető segítséggel juttathatók abba helyzetbe, hogy ne kelljen szükségét látniok. Külön csoportban fölveheti a pénztár a fölözött kiházasítási és temetkezési egyleteket is, ezzel sok veszendőnek hiit garast juttat vissza azoknak, akik oly nehéz lemondások árán és oly rosz helyen igyekeztek sorsukról gondoskodni. Kiemelendő, hogy ez az intézmény a tagok önkormányzatán épül s Darányi ügyes, gyakorlati módját állította föl annak a keretnek, hogy a szegény munkásember részt vehessen a segélypénztárnak igazgatásában.

Világnapló.

Julius hó 3-án.

Széll Kálmán mult hó 30-án Bécsbe utazott, hol a király miniszterelnökünk az osztrák miniszterelnökkel és a külügyminiszterrel együttes kihallgatáson fogadta. Ezen körülmény következtében bécsi lapok azt a hirt terjesztették el, hogy a király koronatanácsot tartott, a hol a kiegyezésről is folyt a tárgyalás. Politikai körökben ezen hirt kételkedéssel fogadják s egyszerűen értekezletnek minősítik az együttes fogadást, mert a koronatanácsban azon részort miniszterek is részt szoktak venni, kiknek ügyeiről tanácskoznak. Mangra Vazul a megválasztott aradi román püspök megjelent a miniszterelnöki palotában, hogy választásának megerősítése ügyében a miniszterelnöknél kihallgatást kérjen.

Széll Kálmán azonban nem fogadta a püspököt s ezt azzal indokolják, hogy a miniszteri tanácskozás miatt nem ért rá a miniszterelnök a püspök fogadására. Horánszky Nándor néhai kereskedelmi miniszter örökebe lépett Hellebronth Géza országgyűlési képviselő. Ugyanis Horánszky Nándor volt a gyöngyösi katolikus autonómiai képviselő, mely képviselőség halálával megüresedett. Ezen állásra választottak meg Hellebronth Gézát 950 szavazattal. Pancsova szab. kir. város kérvényt intézett a képviselőházhoz, hogy az eddigi választó kerületből kiszakítva külön képviselőt küldjön a képviselőházba.

Edvard angol király állapotáról napról-napra kedvezőbb hírek terjednek. A folyó hó 1-én delelőtt kiadott orvosi jelentés szerint a király az éjszakát kitünően töltötte s minden alvó szer nélkül aludt. Már a koronázás megtartásáról is beszélnek, mely állítólag sokkal hamarabb lesz meg, mint általán hiszik, mert külföldben nem tartották volna vissza a gyarmati csapatokat és nem állítanak fel a windsori kerti pavilonokat. A hármasszövetség megújított. A napokban iratott alá az új szerződés a német kancellár, az osztrák-magyar és olasz nagykövet által. A szerződés tartama 1913-ig terjed, de szövegét hivatalosan nem teszik közzé. Angol ujságok szerint a hármasszövetség megújításának híré egész Európában nagy meglepéssel fogadták, mert mindenki érzi, hogy ezen szövetség a béke érdekében működik. Ferdinand bolgár fejedelem pétervári útja alkalmából az a hír kapott lábra, hogy Oroszország és Bulgária között katonai egyezmény jött létre. Ezt a hirt most a bolgár távirati ügynökség megczáfolja, mint csak feltevéseken alapuló következtetést. Az olasz királyi pár, mint római táviratok mondják ez évi július és augusztus hóban meglátogatja a berlini és szt-pétervári udvart.

A kisbirtokos jelzálog-hitele.

— A Magyar Földhitelintézet emlékirata a magyar királyi kormányhoz —

(3. folytatás és vége.)

Németországban, a hol állami és tartományi hitelező intézetek vannak, már akkor, a midőn az egységes német birodalom megalakult, nagyon fontos elvi indokok hozattak fel a porosz államkormány és képviselőház részéről az ujonnan bekelezett tartományokban működő állami hitelintézeteknél létező állami közvetlen felelősség fentartása ellen. Ujabban ily intézetek felállítását maga Hecht Félix is, kinek tekintélyt e téren kétségen kívül el kell ismerni, nagyon meggondolandónak tartja. — Szerinte az állami földhitelintézetek sikeroiket és a kétségen kívül felmutatható kedvező eredményeket leginkább szervezetök azon sajátágának köszönhetik, hogy az egységes szemponton kívül, — az állami közigazgatási szervezet rendelkezésőkre állván — oly tagolt szervezettel bírnak, hogy a legkisebb községben is van közegük, a ki a kölcsönt adó központ és a kölcsönt kereső földbirtokos között az összekötő kapcsot képezi. Különösen kiemeli ez intézmények jótékony hatását oly tartományokban, hol a földhitel egyéb forrásai hiányoztak s reá mutat a hasznos szolgálatokra, melyeket a közép- és kisbirtokos osztály részéről a hitelezés általánosításával tettek, de ugyanakkor a figyelmet felhívja arra is, hogy az állami felelősség és szavatosság oly tényező ez intézményeknél, mely egész működésüket befolyásolhatja s az a félelem, hogy esetleg arra szükség lehet, oly aggályokat támaszt, a melyek bénítólag hatnak üzleti tevékenységükre.

A jelzett szempontok nem teszik tehát kívánatosná, hogy a kisbirtokos osztály jelzáloghitele közvetlenül az állam által szervezett és vezetett intézmény közvetítésével nyerjen kielégítést. A

lemondhattunk. Ez képesít arra is, hogy most, midőn a viszonyok kedvező alakulása következtében intézetünk megerősödött, elérkezettnek látjuk az időt, hogy szolgálatainkat az alapítók által kitűzött szellemben, a közjó érdekében, az eddiginél kiterjedtebb hatáskörben ajánlhassuk fel.

Jól tudjuk a feladat nagyságát, ismerjük azon súlyos áldozatokat, a melyeket a kisbirtoki hitel szélesebb körben való általánosítása, a kis kölcsönök számának rendkívül való szaporítása meg fog követelni. Azonban intézetünk ezen terhet magára vállalhatja, az áldozatot meghozhatja az esetre, ha megadatnak mindazok az előfeltételek, a melyek mellett a kisbirtokos azon jogos és méltányos kívánsága, hogy a gazdasági és pénzügyi viszonyoknak megfelelő olcsó és kedvező jelzálogos hitelben ő is részesüljön, teljesülhet.

Cél érdekében az volna a legkedvezőbb megoldás, ha az állam ezt a feladatot oly intézmény közreműködésével együttesen teljesíthetné, mely hajlandó volna kizárólag a közérdek szempontjából ezen kölcsönök közvetítését, engedélyezését, elszámolását, kezelését tisztán a humanitárius szempontok által vezérelve, magára vállalni, úgy hogy ezen közvetítést mintegy az állammal karöltve teljesítené és e mellett elég erős, megbízható és megállapodott hitelű, hogy a feladatot teljesen kielégítően végezze és az azzal járó áldozatokat elviselhesse.

A mennyiben a Nagyméltóságú Kormány a kisbirtoki jelzáloghitel rendezésére vonatkozólag előadott nézetek helyességét elismerné s ennél fogva indíttatva érezné magát a kezdeményező lépéseket a jelzett irányban megtenni: alulírott intézet erkölcsi kötelességének ismeri szolgálatait, közreműködését az államnak felajánlani.

Az a fenkölt szellem, mely intézetünk nemes lelkü alapítóit ez intézmény megteremtésével vezérelte, oly alapokra fektette szervezetét, hogy azt a földbirtokos osztály érdekében alkotott humanitárius intézménynek kell tekinteni, mely a földbirtoki hitel érdekében, minden nyereszkedési szándék kizárásával, magasabb sociálpolitikai feladatok megoldására van hivatva. Intézetünk hazánkban az egyetlen intézmény, melyet működésében az anyagi nyereség utáni vágy semmi tekintetben nem befolyásolhat, mert évi üzleteredményében e szövetségi intézménynek sem vezetősege, sem tagjai a legkisebb részesedéssel sem bírnak, mivel sem osztalékok, sem jutalékok senkinek sem ad, s a tiszta üzleti jövedelem csorbítatlanul és egész összegében a tartalékalap növelésére szolgál. Tartalékalapunk — melynek állandó, bárha nem rohamos gyarapodása jövőre is biztosítottnak tekinthető — tette lehetővé, hogy újabb kölcsönöknél a kezelési költségek megtérítéséről adósainkkal szemben már évek előtt

Ezek közé az előfeltételek közé tartoznak mint fentebb jeleztük, hogy a kisbirtokos megbízható utbaigazítást nyerjen az iránt, hol szeresheti meg a legolcsóbb kölcsönt; hogy az aránytalan magas eljárási és közvetítési költségektől megszabaduljon; hogy a kölcsön felvételéhez szükséges okmányokat díjmentesen szerzhesse be; hogy telekkönyveit rövid idő alatt rendezhesse; hogy a kölcsön a bekeblzési illeték és helyegköltségektől mentesítsék; hogy a részleteket adójával együtt minden költség nélkül fizethesse be; s végrehajtás esetén tartozását az állam adó módjára hajtsa be. Együttal azonban, hogy a hitelező intézet a kisbirtokosok hiteligenyit fennakadás nélkül intézhesse el, biztosítandó volna a zálogleveleknek az árwapénzekbe, alapok és alapítványokba való elhelyezése is.

Az ekként záloglevelekbe fektetett árva- és alapítványi vagyonnak az árfolyam-ingadozásokból eredhető esetleges károsodásoktól való megóvása, teljesen díjtalan és mindennemű kockázatot feltétlenül kizáró kezelése iránt javaslatunkat, melyet ezuttal készségesen megújítunk, 1899-ben

volt szerencsénk a Nagyméltóságú kir. Kormány-nak előterjeszteni.

Az árwapénzek és az állami felügyelet alatt álló alapok és alapítványok szabad tőkéinek a Magyar Földhitelintézet zálogleveleibe fektetése s kezelésének reá bizása nem csupán erkölcsi elismerés lenne, mely az intézet különálló közhasznú szervezetét és célját kitüntetné, nem csupán a Németországban hosszas és erős küzdelmek után 1899-ben győzelemre jutott s az utóbbi évek eseményei által teljesen igazolt álláspont helyességét erősítené meg, hogy árwapénzek befektetésére, nyereszkedésre alapított s részvénytársulati szervezeti jelzáloghitel-bankok értékpapirjai nem alkalmasak, hanem lehetővé tenné a kisbirtoki jelzálogos hitelnek, sőt a nagybirtokosok kölcsönöinek is szélesebb körben való engedélyezését, minthogy a jelzett törvényes intézkedés az intézet zálogleveleinek kelendőségére nézve azok belső biztonságának elismerése következtében természetesen kedvező hatással lenne.

Az általunk javasolt kivételes intézkedések, melyek egyedül a 2000 koronás és az azon aluli kölcsönökre vonatkoznak, tisztán és kizárólag a kisbirtokos osztály érdekeit tartják szem előtt, hogy azok segítségével a kisbirtokos, a részére megszerezhető legolcsóbb kölcsönt, mint valóban olyant, teljes összegben, csonkítatlanul kapja kezébe.

A kisbirtokos hitelének ily alapon való rendezése nagyon megkönnyebbítheti azon nagyszabású actio sikeres lebonyolítását is, mely utóbbi időben a telepítések és a birtokfeldarabolások tekintetében megindult; minthogy ez által az intézet abba a helyzetbe juttatná, hogy önzetlen közreműködése ez irányban is megfelelő módokat mellett igénybe volna vehető.

Ha a Nagyméltóságú m. kir. Kormány méltányolva intézetünk különleges szervezetét, kizárólag a közjó előmozdítására rendelt célját, a kisbirtokos jelzálogos hitelénél azt a feladatot, mely különben az államra hárulna, intézetünkre ruházná át, készséggel fogjuk illetékes helyen, mindazon változtatások iránt a kezdeményező lépéseket megtenni, a melyeket ez új feladat teljesítése a fentebb tisztelt előadottak szerint meg kívánna, s hozzájárulni az állam felügyeleti és ellenőrzési jogának a legszélsőbb határokig kiterjesztéséhez.

Alapszabályaink szerint intézetünk jelenleg 2000 koronánál kisebb kölcsönt nem adhat, első sorban tehát a kölcsönök e minimumának megfelelő leszállítására volna szükség. Hogy mind ez ideig tartózkodtunk ettől, az annak tulajdonítható, mert meg vagyunk győződve, hogy ez idő szerint a kisebb kölcsönöket a fentebb említett tényezők oly mértékben megdrágítják, hogy azok a legelőnyösebb feltételek mellett is, a kölcsönvevőre végeredményben drágákká válnak, már pedig helytelen és indokolatlan lenne, hogy a kölcsön feltételein kívül álló tényezőkből eredhető sajnos következmények odiuma az intézetre háruljon.

Kiváló tisztelettel
Budapest, 1902. május 11-én
Magyar Földhitelintézet.

Tisztviselők érdeke.

A tanító mint közhivatalnok.

Ki tud erről? Nagyon kevesen. A budapesti királyi táblának ily ügyben hozott fölmentő ítélete után még azok is kétségbevonják, a kik eddig adtak reá valamit!

Szinte látom a Tóth Bélák gunyos vigorgásait, a mint kéjelegve ünneplik a „tanbetyár” titulus sankeionálását. Hallom, a mint szállóigévé lesz: „de bizony csak üsd vissza”; mese az, a tanítók jogviszonyairól beszélnek. Nem közhivatalnok a tanító, mert ime a felsőbb bíróság

nem ismeri annak. Csak az, a mi volt: réme a kényes, becézett, rendetlenkedő, makranczos urficskáknak. Tanbetyár.

Hát a „nemzet napszámosa”, „nép-*apostol*”, „nemzeti hadsereg” elnevezések a tanbetyár jelzővel nyernek kiegészítést?

Hát testet, lelket sorvasztó munkánkért ezt érdemeljük a társadalomtól?

Hát így épül ki a magyar nemzeti állam? Gyűlölséggel? Szenvedéssel? Keserőséggel? Üldözéssel? Méltatlansággal?

De beszéljünk nyugodtan.

Megszoktuk mi már régen, hogy a tanító-nak ne igen legyen igaza.

Megszoktuk, hogy ha akad közöttünk egy-egy önértesebb ember, ki egyénisége teljes tudatában nem szegődik a klikkek uszály hordójává; ki sikra mer szállani a maga igaza mellett, hivatkozva törvényre, szabályrendeletre s holmi ilyen hiábanvaló dolgokra, — mondom megszoktuk — hogy összeroffenjen ellenünk a hatalom s lehet a napnál fényesebb igazunk, felfalják azt az „igaga” embert egy ülo helyében.

De azt már még sem mertük hinni, hogy a mit a mi jóságos miniszterünk törvényben ad az *ő munkatársainak*: valaki, valahol kétségbe merje vonni.

A dolog így történt:

Egyik budapesti elemi iskolában nyakon vert egy kényes urficskát a tanító. Bizonyára oka volt rá. Az urfi sirva futott haza s panasolta el édes apjának az esetet, Az apa, ki betegen feküdt a ágyban, az első benyomás hatása alatt felrohant az iskolába s ott a tanítót tetteleg bántalmazta. Kést fogott rá. A dühöngő embert az iskolaszolgák fékezték meg. Az ügy, igen természetes, a büntető bírósághoz került s a királyi törvényszék *hatóság elleni erőszak vétségét* állapítva meg, három havi elzárásra ítélte az apát. Megfelebbezte s a királyi tábla, tekintettel arra, hogy a tanító közhivatalnoki minőségét törvény vagy miniszteri rendelet nem tartalmazza, tehát hatóság elleni erőszak vitája nem forog fenn, s tekintettel az apa ideges, lázas állapotára, fölmentő ítéletet hozott.

Hát ehhez az ítélethez van nekem egy pár szavam. Ezt az ítéletet a napi lapok feltűnő helyen közölték; elhallgatva annak pszichológiai indokait s ez így, csak magában igen alkalmas a közvélemény megtévesztésére. Különösen alkalmas itt nálunk, a Székelyföldön, hol a nép maga is újságolvasó lévén, tehát minden magyarázat nélkül egyszerűen tudomást vesz róla s adandó alkalommal ez *veszedelmes precedensül szolgálhat*.

Vármegyénk földmivelő székelysége ritka intelligenciával rendelkezik. Részben maga is tanult vagy tanított. Tudja jól, mibe kerül az. S éppen azért értéke van előtte a tanult embernek, megbecsüli. A tanítót is meg. Az iskolát is meg. Közöttünk ritkán fordul elő, hogy ha az iskola céljai érvényesítése végett erősebb fegyelmi eszközökhöz nyul, azért megtámadják a tanítót. Természetes, józan esze van a székelynek s belátja, hogy bizony a nevelőnek számot kell vetnie a születessel is, a véralkattal is.

Én annak az ítéletnek indokait nem ismerem, csak a napilapok czélzatosan kommentált közleményeiből tudok, a mit tudok.

Csak a pusztá tény látom. A tanító nem közhivatalnok. Hát én a közvéleménynek ilyenü megtévesztése ellen teljes erőmből tiltakozom.

Tiltakozom és adom tudtára miudazoknak, a kiket illet, hogy igenis: *a tanító közhivatalnok!* Tartalmazza ezt törvény. Világos, érthető törvény.

A közoktatási miniszter urnak 1901. évi május hó 21-én 32,055 szám alatt kelt rendeletével a gondnokságok és az állami elemi iskolák tanítói számára kiadott „Utasítás” nak 103. §-ban foglalt 0) pontja világosan kimondja:

„hogy az 1878. évi V. t.-cz 270. §-nak 2. pontja és a 461. §. szempontjából bármilyen jellegű nyilvános iskolánál működő tanító közhivatalnoknak tekintendő.”

Ugyancsak ez a pont az igazgatóknak kötelességüké teszi, hogy örködjének, miszerint a szülő a tanítói tekintélyt meg ne sértse és ha mégis ez előfordulna, az elkövetett sértésnek ilyen szempontból leendő megtorlása iránt az egész ügyről kimerítő és alapos jelentést tegyen a királyi tanfelügyelőhöz.

No hát, ha ez sem törvény, akkor mi? A ki nem hiszi, olvassa el; ott van a 83. lapon.

Mindezeket pedig csak azért irtam le, hogy a kit érdekel, vegyen tudomást róla és vigyázzon, mert nem mindenki lesz olyan szerencsés, mint az a budapesti polgártárs.

Peszentei.

Közlekedés.

Napi posta-járatok érkezése és indulása Székely-Udvarhelyt:

Erkezik:	Indul:
d. e. 6:13 segesvár—sz.-udvarhelyi (kalauz)	d. e. 7:05
d. u. 2:30 sz.-udvarhely—oláhfalvi (1 lovas)	d. e. 6:15
d. e. 7:30 „ zetalaki („)	d. e. 8:00
d. u. 5:30 „ oklándi („)	d. e. 8:00
d. e. 10:30 „ parajdi („) déli	d. e. 12:00
d. e. 10:30 „ oroshelyi (gyalog)	d. e. 12:00
d. u. 1:33 segesvár—sz.-udvarhelyi (kalauz)	d. u. 3:05

A parajdi postakocsi hoz és viszen 4 drb községi táskát, u m: a szentléleki csendőr őrsét, Farkasfalva és társközségeket, Pálfalvát, valamint Felső-Sófalva községét s ezen kívül egy menet, mint jövet érinti a korondi és nyárban a Korond-fürdői postahivatalokat. Az oláhfalvi postáját viszi s hozza Lenyéd és Murefalva községek táskáját s fürdő-idény alatt érinti a Homoród-fürdői postahivatalt. — A homoródklándi postakocsi pedig úgy menet, mint jövet érinti a homoródszentmártoni postahivatalt.

Hetenkint háromszor (kedden, csütörtökön és szombaton) gyalog küldöncz utján kapnak postát az alábbi községek. A felsőboldogasszonyfalvi körjegyzőség utján: Felső-Boldogasszonyfalva, Arvátfalva, Patakfalva, Bikafalva és Hodgya. Együttösen Telekfalva és Sándorfalva, ugyszintén Óczfalva és Miklósfalva. A farczádi körjegyzőség utján: Farczád, Sükő és Lengyelfalva. Végül pedig a szenttamási körjegyzőség utján: Szent-Tamás, Tibód és Úlke községek jutnak postai küldeményeikhez.

Ohajtandó volna, hogy az egyes körjegyzői körök posta ügynöksége felállításáért folyamodjanak s ne helenkint csak háromszor, de minden nap megkaphassák és küldhessék leveleiket.

Tan- és nevelésügy.

A székelyudvarhelyi kir. állami főreáliskolával kapcsolatos internátusba az 1902—903. tanévre 65 tanuló vétetik fel, kik közül 40 tanuló 400; 15 tanuló 300 és 10 tanuló 200 korona díjt tartozik fizetni. E helyekre ezennel pályázat hirdettetik. Azon szülők, vagy gyámok, kik fiaikat, illetőleg gyámoltjaikat az internátusba felvétetni óhajtják, ebbeli kérésüket f évi július 20-ig az igazgatósághoz intézve és czimezve nyújtják be, czimük és lakásuk pontos megjelölésével. A kérelemhez mellékelni kell: a) a legutolsó tanévről nyert iskolai bizonyítványt; b) orvosi bizonyítványt arról, hogy a tanuló egészséges, nincsenek szervi bajai. Azok, akik a mérsékelt díjakra óhajtának fiaikat, illetve gyámoltjaikat felvétetni, a fentemlített okmányokon kívül az illetékes hatóság által kiállított, egészen új keletű vagyonossági bizonyítványt is tartoznak esatolni kérésük támogatására. A díjak felévenként előre fizetendők. A rendes felvételi díjakon kívül minden tanuló köteles butorrongálás czimen 10 koronát letétbe adni, mely összegből az előfordulható rongálások fedeztetnek. A felvett tanulók ételmezést, lakást, fűtést, világítást kapnak s megfelelő felügyeletben részesülnek. Az ételmezés a következő: reggeli: kávé zsemlelél; ebéd: három fogás, vasárnap és csütörtökön négy fogás; vacsora: egy fogás, rendszeren sült. Ezenkívül d. e. 10 órakor és d. u. 4 órakor egy-egy szelet kenyér. A felvett tanulók a

belépéskor a következő felszerelést tartoznak magukkal hozni: a) egy-egy nyári és téli időszakra való tisztességes ruházatot; téli köppenyt vagy nagykabátot és főrevalót; b) legalább 2 pár erős cipőt; c) ágyszerezést és pedig: két párnát, egy téli paplant gombokkal, két paplanlepedőt gomblyukkal, két alsó lepedőt és két-két párnahéjat; d) fehérneműt: hat drb fehér nappali inget, hat lábravalót, három hálójinget, legalább 12 drb zsebkendőt és hat pár harisnyát, 4 törülközőkendőt, továbbá fésűket, ruha-, fog- és cipőkeféket. A fehérneműkre feltűnő helyen legalább 2 cm. nagyságban azon szám himzendő, mely szám alatt a felvételtől szóló értesítés megküldetik. Az értesítéshez egy kötelezvény is csatolattatik, melyet a szülő, illetőleg a gyám szabályszerűen aláírni, s legkésőbb 8 nap alatt az igazgatósághoz visszajuttatni tartozik a felvétel elfogadásának igazolásául és biztosításául. A tanítással járó díjakat, minő a tandíj, továbbá a szükséges taneszközök beszerzésével járó kiadásokat szülők vagy gyámok külön tartoznak hordozni. A felvett tanulók kötelesek mindenben az internátusi szabályzatok szerint eljárni. Azok a tanulók, kik rossz magavi seletet s folytonos szorgalmhiányt tanusítanak, az intézetből kizáratnak. A főreáliskolába a beiratkozások szeptember 1-én kezdődnek. Székely-Udvarhelyt, 1902. július 1-én. Az internatus igazgatósága

Külömfélék.

Három év.

Három éve mai napon, hogy kishalmágyi Hollaky Arthur, vármegyénk főispánja elfoglalta főispáni székét s élére állott székely anyavármegyénk közügyeinek.

Három éve annak, hogy a székely testvér-harcz helyett békés, áldásos közéleti munkálkodás honol vármegyénkben és a §-ok nemcsak egyes kiváltságosak-, hanem egyenlő mértékben jogot adnak s kötelességet jelentenek kivétel nélkül mindenkinek. Ezóta ugy közigazgatási, mint általános gazdasági életviszonyaink határozott haladási irányt vettek és minden téren javulás mutatkozik vármegyénkben. Nem mult el egyetlen év sem a három közül, melyben valamely üdvös, általános érdekű ujtás nem történt volna hol itt, hol amott. S jelenleg is az eszmék egész sorozata van tervezet és kivétel alatt.

Erélyes, de nem erőszakos, becsületes és őszinte nyíltsággal kormányozta e székely vármegye ügyeit. Kitaró szorgalommal nyesegette a fattyuhajtásokat és ápolta, gyámoltotta az arra érdemesnek talált ügyeket. Utat nyitott gazdálkodó közönségünknek a mindennapi kenyér megszerzéséhez s élére állott mindazon testületek- s egyesületeknek, melyek hivatva vannak társadalmi és közéletünk terén nemcsak jó magot elhinteni, de annak gyümölcsözését is elősegíteni. Ezeket díszes és előkelő állásából kifolyólag nemcsak tekintélyével, hanem kiválóan odaadó munkásságával is — magas színvonalra emelte.

A mit eddig roppant befolyással, sok nagy utánjárás- és protekciókkal sem mindig lehetett elérni s igen különleges esetekben valósulhatott: 5 százalékos tőke- és kamattörlesztéssel fizethető, olcsó földhitelt eszközölt nemcsak vármegyénk, de az egész Székelyföld kiscgazdái részére. Hogy mit jelent ez az eddigi 12—16 százalékos magas kamatu hitelek sulya alatt roskadozóknak — fényes tanuságot tesz lépten-nyomon székely népünk áldást mondó, hálás szívvel ragaszkodó nyilatkozata.

Nem szándékunk dicséretet zengeni és felsorolni főispánunk cseleskörü érdemeit. Azonban a mai jelentőség-teljes nap emlékére, ennyit méltónak tartottunk elmondani és bár nagy vonásokban regisztrálni.

Együttal hálás szívvel, őszinte szere-

tettel és személye iránti igaz ragaszkodással üdvözöljük vármegyénk közönsége nevében főispánunkat s tiszta szívből kívánjuk, hogy hazánk és székely nemzetünk további boldogítására — köztisztéletben álló családja örömeire a Mindenható sokáig éltesse!

— **Papválasztás.** Az udvarhelyi ev. ref. egyházköztség június 30-án töltötte be néhai Bedő Ferencz elhalálózása folytán megüresedett papi állását, melyre nyolcz jeles képzettségű lelkész pályázott. A választás az egyházmegye részéről kiküldött két elnök, dr Gyarmathy Dezső, egyházi gondnok és Lajos János bögözi ref. lelkész vezetése alatt folyt le ékes rendben. A választás iránt az egyházköztség tagjai meleg érdeklődéssel viseltettek; nemcsak férfiak, de nők is nagy számmal vettek részt a szavazásban. Az egyháztagok bizalma Vajda Ferencz, szászlonai lelkészt hívta el az udvarhelyi ref. egyház lelki vezéréül, kinek itteni működése elé a legnagyobb reménységgel lehetünk. Vajda életének javakorában levő férfiu, ki eddig az irodalom és gyakorlati lelkészet terén kifejtett munkásságával méltán kellett személye iránt figyelmet s hisszük, hogy ismert buzgóságával és nagy szorgalmával sikerülnie fog neki egyházközségét anyagilag és szellemileg fejleszteni s ennek igaz és szent ügyét diadalra juttatni. Bizalommal és szeretettel várjuk és fogadjuk Vajda Ferenczet, mint az udvarhelyi ev. ref. egyházköztség törvényesen megválasztott új lelkészét. Isten hozza őt mielőbb közénk!

— **Prímiciák.** Hadnagy János és Szabó Dénes áldozópapok, mindkettő a helybeli róm. kath. gymnasium volt növendéke — e hó első felében tartják primíciájukat. Hadnagy János áldozópap ma (vasárnap) a szentléleki plebáni templomban mutatja be első szent mise-áldozatát; míg Szabó Dénes áldozópap Pálfalva községben, szülőfalujában e hó 13-án tartja primíciáját az ottani plebáni templomban.

— **Tíz éves találkozó.** Szép és lélekemelő ünnepély színhelye volt e hó 1-én a helybeli ev. ref. kollegium. Ekkor jöttek ugyanis össze 10 éves találkozóra azok az ifjak, kik ezen intézetben az 1891—92. isk. évben 8-ik osztályt végeztek. Megjelentek a következők: Baczó Lajos ev. ref. pap (Bethfalva), Bartha Andor földbirtokos (Bardóczi), dr Besztercezy István kir. törvényszéki aljegyző (Székely-Udvarhely), Fülöp Kálmán ev. ref. pap (Kis-Solymos), Horváth Albert tanár (Rima-Szombat), Kovács István ev. ref. pap (Rugonfalva), Mátyus Zsigmond áll. számvevőszéki számtiszt (Budapest), Lázár Mihály pénzügyi fogalmazó (Temesvár), Pünkösti István ev. ref. pap (Uzon), Pünkösti Pál adótitst (Koloszvár), dr Feleki Sándor (Koloszvár). Távolmaradásukat kimentették: Máthé Dezső kir. albiró (Torda), Bodó Farkas kir. albiró (Csik-Szereda), Csekme Mózes vasuti tiszt (Kis-Kőrös). Nem jelentek meg s elmaradásukat nem igazolták: Bede József földbirtokos (Telek), Czell Sándor, m. kir. honvéd főhadnagy (Fogarás), dr Nagy Jenő ügyvéd (Csik-Szent-Márton). Időközben elhaltak: Benze Miklós és Lengyel Lajos tanárjelöltek, Máthé Béla jogász. Megjelent az ünnepélyen az egész tanári kar, dr Mezei főgondnok. Az ünnepélyt a Baczó Lajos által organán kísért 90-ik zoltár eleneklése nyitotta meg, mely után Kovács István mondott lelket megragadó, buzgó imát, áldást kerve intézetre, városra, hazára, tanárok és tanítványokra, elparentálva az elhunyt Szakács tanárt és a 3 jó barátot. Ezután Kovács Dániel tanár elnök magas elnöki megnyitóban fejtegette a 10 éves találkozó jelentőségét, hatását ugy az intézetre, mely mintegy számon kéri szárnyai alól kibocsátott gyermekeitől, hogy az édes anyától nyert talentummal miként sáfarkodtak, valamint az ifjuságra is, kik egymásnak beszámolva ösztönt, buzdítást, erőt nyerne a további munkára. Az elnöki megnyitót után Pünkösti István üdvözölte az előjáróságot és elnököt a hála és szeretet őszinte kifejezésével. Dr Besztercezy István felolvassa a 10 évvel ezelőtt aláírt kötelezvényt, s jelentést tesz a távollevők bejelentett igazolásáról, mely után Baczó Lajos indítványára elhatározottat egy, a konviktus czéljaira leendő alapítvány tetele és egy újabb, 10 év mulva tartandó találkozó, melynek idejéül 1912. szept. 10-ike tüzeltett ki. Az alapítványra a jelenlevők 177 koronát jegyeztek, mely összegből 150 korona a konviktus czéljaira a többi összeg a távollevők által felajánlandó összeggel együtt Szakács tanár síremlékére fog fordítottatni. Gyűlés vezetével megnézték az ifjak a kollegium gyűjteményeit, majd látogatást tettek volt tanáraiknál, Mezei főgondnoknál, mely után tanárok és tanítványok jó bor

és cigányz...
a Bodrogi-w...
nél-szebb p...
Szakács ta...
Besztercezy...
Endre sófi...
Koronay-k...
Csikai kolo...
éjjeli órák...
bucszás n...
az életben...
vive egy sz...
hogy 10 év...
barátságos...
e haza deré...
— A...
megtekinté...
hiteles ter...
augusztus...
vendégek...
21-én d. u...
nattal Arac...
váig; innen...
sal a szék...
dogasszony...
hó 22-én: ...
vára, Ugro...
geli után i...
turra (3 k...
ipari term...
megtekinté...
terfalván...
Itt ebéd 1...
tott pálfal...
termékek...
Korond.a...
udvaran b...
tekintése...
A fürdön...
szállásolas...
23-án: Kó...
Parajdra...
termékek...
reggeli Pa...
Székely-U...
kor ebéd...
kor az ud...
helyiségét...
tekintése...
ben; Szék...
szállásolá...
24-én: S...
órákor He...
eső Czen...
villásregg...
tése után...
km.) Itt a...
gazdaság...
Dobogó-f...
Innen vi...
megtekint...
Szentker...
egyházas...
gondosko...
augusztus...
kirandulá...
díjmentes...
geknek. A...
augusztus...
bánya és...
gondosko...
a 22., 23...
a Csik-S...
14 k les...
június h...
—
gyászjele...
szívvel...
és önzet...
Laiber...
eveben...
hó 1-én...
rou szer...
fájdalma...
hat gyög...
teme fo...
utezai sa...
rint, az...
jék bek...
Veress...
nes, mi...
mekei, I...
rei. Öz...
r. kath...
Mária, p...
nagyne...

és cigányzenével füszerzett ebédre gyűltek össze a Bodrogi-vendéglőben, hol egymást érték a szebb-nél-szebb pohárköszöntők. Ebéd után fölkeresték Szakács tanár sirját, meglátogatták helyben lakó Besztercey tanuló társukat, honnan a Solymossy Endre sósfürdőjéhez rándultak ki. Visszatérve a Koronkay-kertbe gyűltek össze vacsorára, hol Csikai kolozsvári zenész szép nótái mellett a késő éjjeli órákig maradtak együtt. Következő nap a bucsuzás napja volt, melyen elment ki-ki folytatni az életben megkezdett munkálkodását, magával vevé egy szép nap kedves emlékeit. Adja Isten, hogy 10 év múltán is együtt örvendezhessenek a barátságos viszonylatásnak, s váljanak mindnyájan e haza derék polgáiraivá.

— **A székely kongresszus előtt** vármegyénk megtekintésére tervezett tanulmányi kirándulás hiteles tervezete a következő: Utiterv az 1902. augusztus hó 22—27-ig terjedő időre: Budapesti vendégek a központi pályaudvarról augusztus 21-én d. u. 2 óra 15 perczkor induló gyorsvonattal Aradon át utaznak közvetlenül Héjjasfalvára; innen reggeli 3 óra 54 perczkor a szállással a székelyudvarhelyi h. é. vasuton Alsó-Boldogasszonyfalva—Fiatfalva úrházig. I. augusztus hó 22-én: Érkezés reggeli 4 óra 40 p. Fiatfalvára, Ugron Zoltán nagybirtokoshoz. Innen reggeli után indulás d. e. 8 órakor Székely-Kereszturra (3 km.) a lenkikészítő gyár, valamint egyéb ipari termékek, u. m.: szitakötés, székely-szöttes megtekintésére. Indulás 10 órakor Kobát-Demeterfalván, Malomfalván át Farkaslakara (23 km.). Itt ebéd 12 órakor, azután az ugyanitt bemutatott pálfalvi, kecseti, siklódi és malomfalvi faipari termékek megtekintése. Indulás délután 2 órakor Koronda (12 km.). Itt a róm. kath. lelkész-lak udvarán bemutatandó fazekas iparcikkek megtekintése. Azután Korond-fürdőre utazás 15 km. A fürdőn vacsora és meghálás (díjtalan elszállásról gondoskodva). II. Augusztus hó 23-án: Korond-fürdőről indulás reggeli 7 órakor Parajdra (12 km.). Itt a sóbánya és a sóvédelmi ipari termékek (pokróczgyártás) megtekintésére; villasreggeli Parajdon. Innen d. e. 11 órakor indulás Székely-Udvarhelyre (36 km.). Itten d. u. 3 órakor ebéd tetszés szerinti helyen. D. u. fél 5 órakor az udvarhelyi iparosok által az iparoskör helyiségében kiállított kézműipari termékek megtekintése. Vacsora a Koronkay-féle kerthelyiségben; Székely-Udvarhelyen meghálás (díjtalan elszállásról gondoskodva van). III. Augusztus 24-én: Székely-Udvarhelyről indulás reggeli 7 órakor Homoród-fürdőre (175 km.) és az utasok Czenk-tetőn a havasi legelő megtekintése, villasreggeli Homoród-fürdőn. A fürdő megtekintése után utazás Szentegyházás-Oláhfaluba (4 km.). Itt a havasi marhaállomány, valamint egyes gazdaságok megtekintése után utazás a Lobogó-, Dobogó-fürdőkön át Lövete községbe (10 km.). Innen vissza Szentkeresztbányára; a vasgyár megtekintése után ebéd d. u. 5 órakor. Meghálás Szentkeresztbányán és a 2 km.-re fekvő Szentegyházás-Oláhfaluban (díjtalan elszállásról gondoskodva van). Megjegyzés: A folyó évi augusztus 22, 23. és 24. napjain tartandó társas kirándulásokra a rendező bizottság által 10 kocsidíjmentesen engedtetik át használatra a vendégeknek. Az ezen felüli szükségletre, valamint az augusztus 25-én tervezett utazásra Szent-Keresztbánya és Oláhfalutól Csik-Szeredáig bérkocsikról gondoskodva lesz és pedig: egy-egy bérkocsit 22., 23. és 24-iki kirándulásokra naponta 10 K; a Csik-Szeredába való augusztus 25-iki utazásért 14 K lesz fizetendő. Székely-Udvarhelyt, 1902. június hó 27-én. A rendező bizottság.

— **Halálozás.** Résztvétel vettük a következő gyászjelentést: Alóltörtök fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a szerető anyja, jó anyós és önzetlen rokon, özv. Veress Denezné szül. Laiber Nella életének 52-ik, özvegyiségének 8-ik évében, rövid, de szivperesztő fájdalom után, folyó hó 1-én este 9 órakor jobblétre szenderült. A forron szerető, gondos anyai sziv megszünt dobogni, fájdalmi megszűntek: a miénkre csak a hit nyújthat gyógyító balszámot. A megboldogult hült teteme folyó hó 3-ikán d. u. 4 órakor fog Vártevezet saját házatól a róm. kath. szertartás szerint, az ev. ref. temetőben elhelyeztetni. Nyugodjék bekében! Székely-Udvarhelyt, 1902. július 2. Veress Kornélia férj. Farkas Endréné, Veress Dene, mint gyermekei. Laiber Béla, neje és gyermekei, Laiber Dene, neje és gyermekei, testvérei. Özv. Veress Andrásné, anyós. Laiber Antal, r. kath. plebános, özv. Dávid Károlyné szül. Laiber Mária, L. Huszár Lajos, mint nagybátyjai, illetve nagynénje.

— **Ösztöndíjas tanulók.** A székelyudvarhelyi ev. ref. kollegiumban e hó 2-án nevezte ki az illetékes bizottság a Kiss József-féle segélyben részesülő a tanulókat, a kik ötvenen vannak és fejenként 50 korona 40 fillér ösztöndíjat kapnak jövő iskolai év ünnepélyes megnyitása alkalmával, vagyis szeptember 4-én. Dr. Mezei Ödön kollegiumi főgondnok elnöklése mellett a bizottságban résztvettek Udvarhelyvármegye részéről: gróf Lázár Ádám mint alispán helyettes, Ádám Albert tb. főjegyző, mint a főjegyző helyettesítője és dr. Keith Ferencz aljegyző, mint az I. aljegyző helyettese; a kollegium részéről: Gönczi Lajos igazgató, Félégyházi Antal gazdasági felügyelő és Fejes Áron r. tanár, mint bizottsági jegyző. A kinevezett tanulók ezek: Felszegi István, Pávelka Jenő, Gyárfás Pál és Kertész Lajos VIII. oszt. t., Bagossy Kálmán, Bíró Gyula és Turóczy Zoltán VII. oszt. t., Bedő Béla Fancsal Sándor, Hegyi István, Kovács Béla, Miklós Pál, Nagy Lajos, D. Pál Lajos, Robonyi Adolf, Szabó Gyula, Szörnyű Béla és K. Pál Lajos VI. oszt. t., Dénes Dezső, Eötvös Dezső, Molnár József, Pál Dénes, Pálffy Béla, Balla Sándor, Demeter Árpád, Gyárfás Aladár, Kassai Pál, Szabó Ferencz és Zakariás Vilmos V. oszt. t., Demeter Zoltán, Dénes János Gothárd József, Kerekes Ferencz, Kovács Gábor, Mester Mihály, Musnay László, Péter Gábor, Szabó Károly, László Jenő és Gombos József IV. oszt. t., Nagy Károly, Kónya Sámuel, Hegyi András, Benke András, Hegyi Sándor, Gönczi Lajos, Benedek Gyula, Szócs Gergely, Gáspár Elemér és Jakabfi József III. oszt. t.

— **„Szászok közeledése“** czim alatt a székesfővárosban megjelenő „Magyarság“ e hó 3-iki számában (G. S.) jeggyel egy cikkely jelent meg. Ebben a cikkelyben annak írja a székely birtok megmentésére egy új segítséget fedezett fel — a szászok részére adandó külön törvényes biztosíték fejében. Részünkrol a cikkely politikai czélatával nem foglalkozunk, mivel arra jogosultak sem vagyunk. Azonban a mi „a pusztuló székely birtok megmentésére“ irányuló hazafias törekvést illeti, arra nézve úgy a cikkely különben nagyon tisztelt írójának, mint „a igaz székely képviselők“nek — minden mellék czélok és érdek nélkül — ajánlhatjuk a Magyar Földhivatalintézet által a kormányhoz tett és a „Székely-Udvarhely“ f. évi 24., 25., 26. és 27. számaiban szóról-szóra megjelent s a Székelyföld közszükségletének egyedüli megfélelő, messzeikéható javaslatainak elolvasását. A „Magyarság“-ot pedig, mint a Székelyföld székesfővárosi organumát e helyen is főkérjük: ne kövesse ezen humanus intézménnyel szemben fővárosi kollegiának példáját, hanem a nemes czélhoz méltó szeretettel támogassa az intézet fölajánlott szolgáltatatait épen a székelység érdekében. Ne féljen a meggyanúsítástól, hisz, „a tiszta aranyat a rozsdá nem fogja meg“. E mellett az akció mellett, minden más felesleges. Ezzel a Székelyföld, sőt az egész Erdély birtok-hitele rendezhető volna.

— **„Egy plebános panasza“** czimmal tárgyalagos és minden sértési szándék nélküli közleményt hoztunk nyilvánosságra a „Székely-Udvarhely“ mult számában. Erre vonatkozólag egyik érdekelt, a közleményben érintett féltől hosszabb nyilatkozatot kaptunk, a melyet kissé szűzve, személyes vonatkozása miatt szóról-szóra nem közölhetünk. Azonban az ügy érdemére szolgáló részből — válaszképe, pártatlanságunkból kifolyólag — semmit sem hallgatunk el és azt következőkben adjuk. Czikkiró a panaszkodó plebánossal szemben rosszallását nyilvánítja, hogy — állítása szerint — „egy olyan egyén nullajától, aki több, mint 10 éve általános könyörödmányból tengődött, a 6 K temetési díj előre lefizetése nélkül, többszöri kérés, sőt rimázkodás után is megtagadta az eltemetést mind addig, míg az igen tisztelt főszolgabíró ur — nézetem szerint nagyon helyesen és törvényesen — azt a legerélyesebb hangon el nem rendelte“. — „A kántornak két igavonó marhája után kivettett közmunkát a plebános ur nem engedte teljesíteni, a miért az illetékes hatóság természetesen a kántort megbüntette 4 koronáig és be is zálogolták honn nem léteben — a kántor édesanyja által önként átadott értéktárgyak lefoglalásával“. — „Való az, hogy 10—12-szeri prevaricálás után — végre is a plebános ur libái behajtottak az illetékes határbíróhoz, honnan csak az 1894. XII. t.-cz.-nek megfelelő eljárás után kaphatta vissza“. — „Másnap a panaszos gazdasszonya cselédjével a szomszéd P. Gy. ur kertjén egy rést csináltatott s azon P. G. és B. J. libái keresztül hajtatta a plebániai kertbe és egy fillér értékű kártétel nél-

kül a határbíróhoz. Ezen tény szemtanuk vallomásával s az illetékes előjáróság által konstataáltván, a libák oly hozzá adással adattak ki, hogy jelen eset a büntető bírósághoz tartozván, a liba tulajdonosok oda fordulhatnak.“

— **Tüzeset.** Harangkongás, a tüzoltók veszkürtjének hangja verte fel e hó 2-ára viradó éjjel városunk lakosságát. Az Attila-utcában tűz ütött ki. A helyszínén csakhamar megjelent a rendőrség Szombatfalvy fő- és Feleky alkapitányokkal élén, valamint az önkéntes tüzoltó-egyesület, a katonaság és a tüzet gyorsan lokalizálták. A tűz id. Csoma Sándorné telkén ütött ki, hol egy fatartóban széntüzelő és szapuló üstös katlan volt elhelyezve. Donga József, Laiber Ignác és Csománé mintegy 600 K értékig károsodtak. Az épületek biztosítva voltak. Azonban házi-butorok, kézmunkák és egyebekben megtérítést nem nyerő kárt szenvedtek. A tűz keletkezése ügyében erélyes nyomozás foly.

— **Nyilvános elszámolás.** A mult hónap 29-én tartotta meg a kollegium s a főreáliskola ifjúságából alakult rendezőség zártkörű táncmulatságát a Szejke-fürdőn. Kicsiny, de jökevdü társaság gyűlt össze ez alkalommal az eleg kényelmesen berendezett szejkéi táncsterembe, hol a mulatni vágyó ifjak határtalan jókedve s az andalító zene csábos hangjai jó kedvre, vidámságra hangolták még a borongó kedélyeket is. Gyönyörűség volt nézni, hogy mily boldogul tánczol a szilaj jókedvű, gondtalan fiatalság; a szülők keblében mily jól-éső érzést szült: látni gyermekeiknek örömitas arczán a meglegedés okozta mosolyokat, mint boldogságuk hű kifejezőit. Mindenki megújult kedélyvel, az ifjak új ábrándokkal eltelve: késő reggel hagyták el a termet. A mulatságon az összes bevétel 126 korona. Ebből kiadás 105 K 50 fillér. Tiszta jövedelem 20 K 50 f. Felülfizettek: Ugron Gábor, dr. Valentsik Ferencz 10—10 K, Zeyk István 5 K, Ugron Lajosné, dr. Nagy Sámuel 4—4 K, dr. Damokos Andor 3 K, Betegh Pál 2 K, Kassay Andrásné 2 K 20 fillért, Pálffy Ferenczné 2 K, Janosy Gyuláné 1 K 40 f. Szabó Istvánné, Somay Gyula, Scauller János, Piskóti Borcsa, Miskolczy László, Lukácsfy János 80—80 fillért, N. N. 40 fillért. A felülfizetésekből begyűlt összesen 48 K 80 fillér. Fogadják a nemes lelkű felülfizetők ez uton is a rendezőség hálás köszönetét. A tiszta jövedelem az „Orbán Balázs“ szobor-alapra fordítatik.

— **Egy komédiás halála és még valami.** Batti Lőrincz (alias Zaackovits), a jelenleg Székely-Kereszturton működő panoráma és buvárlat tulajdonosa mult hét folyamán baleset következtében hirtelen elhalt. Erzsébetvároson alól az Ugron-féle vasutvonalon egy elszalasztott hajtómű (draisine) elgázolta s beszállították a segesvári közpórházba, hol operálás után meghalt. Holttestét e hó 1-én Pozsonyba szállították. Beavatottak azt is tudni vélik, hogy Battinak igen előkelő rokonsága van Pozsonyban s az ugyszólva kóbor komédiásnak tekintett panorámás, lövölde és buvárlat „mutogató“ nevezett városban többszörös háztulajdonos. Az ország több postatakarékpénztárában pedig százakra menő pénze van elhelyezve, ingatlan-és pénzbeli tekintélyes vagyonát ugyan az ország minden részében gyűjtötte össze, de ahhoz a Székelyföld legszegényebb népe is jóval hozzájárult, mert alig 3 éven belül már másodsor vette sorra városainkat és vásáros községeinket. Ebből világos tanulságot vehetünk, t. i., hogy hasznalásnak mondható semmiségekre jut pénzünk, de bezzeg jó könyvekre, újságokra, szívet és lelket gyönyörködtető hasznos dolgokra — alig vagy egyáltalán nincs pénzünk és ilyesmi nem érdekelnék sokakat. Különösen faluhelyen az olvasótársaságba még évi 1 koronás tagsági díjat is sajnálunk, holott egy napi avagy képes heti újságban egyetlen egyszer is több látni, tudni-és élvezni valót találunk, mintha az összes garasos komédiákat végig járjuk s a panorámák semmit érő, csak szemre épített ostobaságai után futunk.

— **Egy tanuló öngyilkossága.** Zakariás Domokos, a székelykereszturi unitárius gymnasium ösztöndíjas tanulója a napokban a tordátfalvi határon felakasztotta magát. Mezei virágból csokrot kötött s azt a fára helyezte és mellényét a nyaka körül csavarva, úgy kötötte fel magát fűrész-zsinórral.

— **Pisztrang telepek vármegyénkben.** Langraf János halásza felügyelő e hó közepé táján vármegyénkbe érkezik, hogy az itt létesítendő pisztrangtenyésztési telepeket alispánunkkal kijelöljék.

— **Balesetek.** Pál Elek máréfalvi illetőségű szolga Kálnoky István helybeli mészárosnál a

Csürpadlásról lezuhant és nagyobb fokú zuzódást szenvedett. Haldokolva szállították be a kórházba. — Konec Rebi k-keményfalvi 14 éves leányka petroléumot töltött a lámpába, mely fellobbant s ruhája tüzet fogott és a szó szoros értelmében a leányka teste megsült. Pár óra múlva, hogy a kórházba szállították — meghalt.

— **Baromfitenyésztés a Székelyföldön.** Sándor Jánosnak, az erdélyi gazdasági népsegítési akció vezetőjének fölterjesztésére a kisküküllői gazdaegylet által leendő kiosztásra Darányi miniszter 10.000 korona értékű nemes baromfit osztat ki továbbtenyésztésre. Dicső-Szentmártonban a gazdasági egylet baromfitelepet létesített és közredolgozik abban, hogy a megyében a baromfitenyésztést föllendítse. (Nálunk sem ártana hasonló cselekedet. Szerk.)

— **Földes-féle Margit-crém.** Nemesak hazánkban, hanem a külföldön is elismerik, hogy a Földes Kelemen aradi gyógyszerész által készített Margit-crém az összes szépitőszerek között elsőrangú helyet foglal el. Pár nap alatt minden arcot üdít, fiatalít, finomít. Szeplőt, kiütéseket, foltokat, ránczokat és egyéb bőrbajt eltávolít. Minden hölgynek nélkülözhetetlen. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Szappan 70 fillér, puder (3 színben) 1 K 20 f. Kapható a készítőnél és minden gyógyszer-tárban. Utánzatoktól óvakodjunk. 1—5

— **A kereskedelemügyi miniszter rendelete.** Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. törvények 3. §-a alapján, a belügyi és földmívelésügyi miniszter urakkal, illetve a horvát-szlavon-dalmát bán urral egyetértőleg, az 1892. évi márczius hó 5-én 14837. szám alatt kiadott rendelet alábbi pontjaihoz a következőket rendelem: a) Az I. 14. ponthoz: Vajgyártásnál a tejszín megsavanyodása miatt károk nélkül félbe nem szakítható munka vasárnapokon és Szent István király napján egész napon át végezhető. b) A II. A., 4., g. és II. B. pontokhoz: Sör, élő baromfi, romlékony természetű élelmiszerek, melyeknek fuvarozása, elszállítás céljából teherárúként való feladása, valamint a teherárúként érkező ily cikkekkel álló küldemények kiadása és az állomásra való elvisszavétele, továbbá gyorsárú, melyeknek fuvarozása, felvétele és kiszolgáltatása általában a múlt évi szeptember hó 25-én 63617. szám alatt kibocsátott rendelet értelmében vasárnapokon és Szent István napján déli 12 óráig végezhető, oly helységeken, melyeknek állomásain az említett árut szállító vonatok déli 12 óra után közlekednek, a vonatközlekedés idejéhez képest munkaszüneti napon déli 12 óra után is fuvarozhatók, vasúti szállításra felvehetőek és kiszolgáltathatók. c) A II. A., n. ponthoz: Élő állatok vasárnapokon, valamint Szent István napján az egész napon át felhajthatók, szállíthatók, szállítás céljából úgy gyors, mint teheráru gyanánt feladhatók, megérkezésükkor a szállítási eszközökből kirakhatók és az állomásra rendeltetési helyükre szállíthatók, illetve hajthatók.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesülettől.

Szám: 198—902.

Meghívó.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület választmánya **folyó évi július hó 13-án délelőtt 9 órakor Szent-Király községben**, az iskola helyiségében választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjai és az érdeklődő gazdaközönség tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A gazdasági egyesület szervezetének és működésének ismertetése.
3. A szentkirályi gazdakör megalakítása.

4. Zonda József törvényhatósági kir. állatorvos előadása az „Élősködőkről”.

5. Gál Imre előadása a mezőgazdaság köréből.

6. Indítványok, folyó ügyek.

Székely-Udvarhely, 1902. július hó 1-én.

Az Elnökség.

Lenyermesztők figyelmébe. A földmívelésügyi miniszter rendeletére, Füredy Lajos gazdasági szaktanár, Magyarország legkülönbözőbb vidékeire 15 vagon eredeti orosz lenmagot osztott ki fonalas (körös) len termesztésének céljaira. Az ezen magból eredő termést, — amennyiben az egészséges, — a földről kézzel letakarítva (illetve a földből kitépvé), a magterméstől az erre szolgáló gerebenekkel lefosztva (kaphatók darabonként 8—10 koronájával Fiedler János alulirt gyárainak bármelyikében), szárítva, áztatlan állapotban megvásárolja: I. az első magyar lenkészítő-gyár (Tany-Nemes-Ócsán, vasúti állomás, Komárom-m.); II. az első szepesmegyei lenkészítő-gyár (Szepes-Olaszi, vasúti állomás); III. az első erdélyi lenkészítő-gyár (Székely-Keresztur, vasúti állomás); IV. az első szlavóniai lenkészítő-gyár (Eszék, vasúti állomás); oly feltétellel, hogy a lenkóró 102 kg-ért 6—9 koronát fizet a gyár helyén a szerint, amint a lenkóró átlagos hosszúsága 50—90 cm. közt ingadozik. Mind a négy gyár részint tulajdona, részint bérlete Fiedler János lenkészítő vállalkozónak, akinek főintézete Csehországban van (Wekelsdorf Böhmen); a hozzá intézett ajánlatok azonban — leghelyesebben egy-egy lenmustrának kíséretében — czimezhetőek a fentirt gyáraknak bármelyikébe is, leghelyesebben abba a gyárba, a mely a termelőhöz közelebb esik, ami a térképről kivehető, sőt annak a termelés helyétől való pontos távolsága a vasúti menetrendből mindig ki is számítható. Megjegyzendő, hogy a lenkórónak vasúti szállítási díja csak teljes vagonrakományoknál alacsony, amennyiben ugyanis ez utóbbi esetekben a MÁV. és a kassa-oderbergi vasut az I. kivételes díjszabást alkalmazzák a keresk. miniszter urnak idevágó rendelete értelmében, amely díjszabás annyira csekély, hogy egy vasúti kocsit fizetünk pl. 100 kilométernyire 31 koronát, 200 kilométerre 57 koronát, 300 kilométerre 77 koronát, 400 kilométerre 97 koronát. Ennél nagyobb távolságokra nem igen ajánlatos a szállítás, épen azért a gyárossal az egyezség csak a termeléshez legközelebb eső gyárig való távolságkülönbséget miatt felmerülő szállítási költség többletét a gyáros tartozzék fizetni. Egy teljes vasúti kocsi megtöltésére kell mintegy 40—50 mmáza, a szerint, amint azt szénasajtóval összesajtoltuk és táviródróttal kötve összebáloztuk-e vagy nem; egy ilyen mennyiségű lenkórótermés elérhetésére kell mintegy 4—6 katasztrális hold lenvetés. A lenmag lefosztásához újabban már gépek is kaphatók (Leinsaatentknotungsmachine), Hannsdorf, Mähre, Bierent Alajos gépgyárában) darabonként 150 koronájával.

Fölvétel a kolozsmonostori gazdasági tanintézetbe. A kolozsmonostori gazdasági tanintézetbe ez évben 24 növendék vétetik föl (nyolcz teljes ellátás, lakásból álló ösztöndíjas hely). Folyamodni a fölvételért szeptember 10-ig, az ösztöndíjakért július 15-ig kell. Legalább hat osztályú középiskola elvégzését kell igazolni, az ösztöndíjak két erdélyrészi s az intézet első osztályába iratkozónak vannak fönntartva. Bővebb értesítést ad az intézet igazgatósága, illetőleg a tudnivalókat magában foglaló értesítőt megküldi.

Hivatalos rész.

Körrendelet a regále kötvények kicserélésére. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 9449—902. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjáróságnak. M. kir. belügyi-miniszter urnak alábbi körrendeletét tudomásvétel

és alkalmazkodás végett kiadom. Székely-Udvarhely, 1902. évi június hó 25-én. Alispán helyett: gróf Lázár főjegyző. 61535—1902. B. M. számú körrendelet. Másolat. A városok és községek tulajdonát képező 4¹/₂ százalékos magyar reg. kárt. kötvényeknek más, szintén 4¹/₂ százalékos magyar államadóssági kötvényekkel leendő kicserélése tárgyában. (Valamennyi megyei és városi törvényhatóságnak.) Az 1902. évi V. t.-cz. 7. §-ában foglalt rendelkezések értelmében azok a 4¹/₂ százalékos magyar regale-kártalanítási kötvények, melyek magyarországi városok és községek (volt urbéresek) nevére 1902. évi márczius hó 15-én kötmésként voltak, más, szintén 4¹/₂ százalékos magyar államadóssági kötvényekkel cserélendők ki. A kicserélési művelet a szóban forgó és bevonandó 4¹/₂ százalékos regale-kártalanítási kötvények kamatainak kifizetésére hivatott állami pénztárak (m. kir. központi állampénztár, budapesti m. kir. állampénztár és m. kir. adóhivatalok) útján folyó évi július hó 1-én fogja kezdetét venni olyképpen, hogy a szóban forgó kötményezett 4¹/₂ százalékos regale-kártalanítási kötvények — kamatfizetési ivaikkal együtt — a jelzett naptól kezdve — lesznek kicserélés végett a kamatfizetésre hivatott pénztárnál benyújthatók. A kicserélésre az érdekeltek hirdetmény útján is fel fognak hivatni, mely hirdetmény a Budapesti Közlönynek folyó évi június hó 15-én és 28-án megjelenő számaiban fog közzététetni. Felhívom a czimet, hogy erről a hatósága alatt levő rendezett tanácsú városokat és községeket — mihez tartás végett — külön is értesítse és szóban levő kötvényeik kicserélésére megfelelően utasítsa. Budapest, 1902. évi június hó 17-én. A miniszter helyett: Széll Ignác s. k., államtitkár.

Felfogott és eltévedt állatok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 9399., 9400—902. alisp. sz. Valamennyi község előjáróságnak. Közhírré tétel végett értesítem, hogy 1 drb 4 éves kekes szőrű, széles fejű fehérszarvú ökrötulcot hajtottak be; jobb tompján „S” bélyeg. Zetelaki Görög Istvának 1 drb 1 éves és 1 hónapos fehér üdő borjú (jobb file ajás s a balnak hegye be van hasítva) a „Veres bükk pataka” nevű legelőről eltévedt ezelőtt két héttel. Sz.-Udvarhely, 1902. június hó 27. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 8556—1902. alisp. **Valamennyi községi előjáróságnak.** A múlt évi augusztus hó 6-án 11194 szám alatt kiadott rendelettel felhívtam az összes községeket, hogy az érdekeltek községek az eddig a vármegye házi pénztáránál elhelyezve volt, de a községek tulajdonát képező italmérsi kártalanítási kötvényeket közvetlenül a vármegye házi pénztáránál vegyék át, s azok őrizetéről megfelelően gondoskodjanak. Minthogy mindeddig a községeknek csupán kis része vette át kötvényeit, ujjal felhívom, hogy a mennyiben a községnek ezen kötvényét még át nem vette volna, annak átvétele céljából mielőbb, de legalább 60 nap alatt a vármegye házi pénztáránál jelentkezzenek Székely-Udvarhely, 1902. évi június hó 28-án. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 9674, 9690—902. alisp. sz. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi község előjáróságnak Közhírré tétel végett értesítem, hogy Kénos község sertésállományában a szörványosan uralgott sertésvesz megszűnt s az udvarzárlat feloldatott. Ellenben Oklánd község szarvasmarha állományában a lépfene szörványosan fellépett és az udvarzárlat elrendeltetett. Székely-Udvarhely, 1902. június 28. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Betöltendő erdőszolgai állások. Sz. 331—902. kgeb. Pályázati hirdetmény. Az udvarhelyi m. kir. állami erdőhivatal kerületében a szervezés folyamán ujjonnan rendszeresített és jelenleg még betöltetlen 5 (öt), valamint a lemondás folytán üresedésbe jött egy zetelaki egyenkint 240 (kettőszáznegyven) korona évi fizetés és 20 ürm. jó minőségű száraz vagy hulladékfa kihordási, valamint 4 drb szarvasmarha és 4 drb sertés díjtalan legeltetési engedéllyel összekötött és Kápolnás-Oláhfalu, Farkaslaka, Homoród-Almás, Homoród-Oklánd, Felső Rákos és Zetelaka székhelyhez kötött 1902 évi szeptember hó 1-ével betöltendő

II-od osztály ezennel pályázatot nyújt be a kórházba, hogy az erdőgazdálkodásukat és a mezőgazdaságot szolgáló és szabályozó törvényeket a székelyudvarhelyi bizottságától a 23-án. I.

A rovatban

FRISS
György
(Főtér, piac)
gyorsan és

Jó és olcsó

Eladó
utczában
konyha, ká
-öl telek
- Felvilá

A Dr. C

ggogyi
és nagy
díl kaph
Szé

DER

(Szombat
tár melle
munkalat
ócska
mindenfé
leteket,
kat. Vid
tossággá
mul elke

J

va
ve
ta
es
va
d
—
je
v

5

II-od osztályú hatósági erdőszolgai állomásokra ezennel pályázat nyitattik. Pályázók felhivatnak, hogy az erdőtvény a) és b) pontjában előírt minősítéseket ép és egészséges testalkatukat, életkorukat, valamint esetleges eddigi alkalmaztatásukat és a magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását igazoló okmányokkal felszerelt és szabályszerűen bélyegezett és sajátkezűleg írt kérvényüket legkésőbb 1902. évi július hó 15-ig a székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz nyújtsák be. Később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak. Udvarhelyvármegye köz. erd. bizottságától. Székely-Udvarhely, 1902. évi június hó 23-án. Damokos, elnök.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

FRISS FAGYLALT és legfinomabb csuk-rász-sütemények *Ernszt György csukrászatában* Székely-Udvarhelyt (Főter, piaczor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt Fernengel Gyulánál kaphatók.

Eladó köház. A vasuti állomással szemben a Solymosy-utczában egy kő- és téglából épült ház (6 szoba, konyha, kamra, pincze, nagy cserepes szin, 276 m²-l telekkel) könnyű fizetési feltételekkel eladó. — Felvilágosítást nyújt: **Görög Károly.** 1—1

Hirdetések.

A Dr. G. Schmidt főtörzs- és tisztiorvos-féle

FÜLÖLAJ

gyógyít időszakos süketiséget, fülfájást, fülzugást és nagyothullást még idült esetekben is. Egyedül kapható üvege 2 frtért

Széky Miklós gyógyszerésznél
Kolozsvárt.

DERZSI ÁRPÁD

épület- és
diszml
bádogos

Székely-Udvarhelyt (Szombatfalvi-utca, a kerületi betegsegélyző pénztár mellett), elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, u. m. **torony- és házfedést, ócska fedetek kijavítását. Raktáron tart mindenféle konyha eszközöket, házi szükségleteket, kertészeti cikkeket és fürdőkádakat.** Vidéki megrendeléseket lelkiismeretes pontossággal teljesít. — **Költségvetéseket díjtalanul** elkészít. 1—26.

KADÁR- ÜZLETEMET

van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani. — **Raktáron tartok** boroshordókat, fenyőkádakat, csebreket, kártyákat és dezsákat. — Elvállalok gyári, raktár- és pinczeberendezéseket pontos és szolid kivitelben. — Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek. — Hordók hitelesítését is elvállalom. — Szives pártfogást kérve, vagyok kész szolgálattal:

Magyari István,
kádár-mester.

5—25

Szám 2821—903. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi ev. ref. kollegium végrehajtatónak Vas János, Vas Gáspár, Vas Mária, özv. pacasai Vas Jánosné gyám által képviselt kk. Vas Róza és özv. Vas Jánosné végrehajtást szenvedő elleni 800 K tőkekövetelés, ennek 1900. július 1 től járó 8 százalékos kamatai 80 K 80 f perbeli, 22 K 70 f végrehajtási és jelenleg 25 K 30 f-ben megállapított költség iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő oroszhegyi 257 sz. tjkvben A + 6, 8, 9, 12, 15, 17, 20, 22—28, 31—33 r. sz., 1540, 2523/2, 2620, 2745, 3231, 3293, 3439/1, 3441/1, 3479. 5308/1, 5624, 6546. 6692, 7110, 7193/2, 7194/1, 7195/2. 8460 a/1, 8460 b/1, 8926/a, 8926/b, 8983/a, 8983/b, 8984/a, 8984/b, 8985/a, 8985/b, 8986/a, 8986/b, továbbá az oroszhegyi 1619 sz. tjkvben A + 1, 2, 4 r. sz., 1117, 2727, 3306 hr. sz. és az 1621. sz. tjkvben A + 1 r. sz. 3080.1 hr. sz. a. ingatlanra és pedig az oroszhegyi 257 sz. tjkvben A + 6 r. sz. a. ingatlanra 28 K, az A + 8 r. sz. a. ingatlanra 13 K, az A + 9 r. sz. a. ingatlanra 40 K, az A + 12 r. sz. a. ingatlanra 5 K, az A + 15 r. sz. a. ingatlanra 4 K, az A + 17 r. sz. a. ingatlanra 1 K, az A + 20 r. sz. a. ingatlanra 104 K, az A + 22 r. sz. a. ingatlanra 5 K, az A + 23 r. sz. a. ingatlanra 3 K, az A + 24 r. sz. a. ingatlanra 3 K, az A + 25 r. sz. a. ingatlanra 5 K, az A + 26 r. sz. a. ingatlanra 32 K, az A + 27 r. sz. a. ingatlanra 65 K, az A + 28 r. sz. a. ingatlanra 95 K, az A + 31 r. sz. a. ingatlanra 49 K, az A + 32 r. sz. a. ingatlanra 51 K, az A + 33 r. sz. a. ingatlanra 10 K, az oroszhegyi 1619 sz. tjkvben A + 1 r. sz. a. ingatlanra 160 K, az A + 2 r. sz. alatti ingatlanra 7 K, az A + 4 r. sz. a. ingatlanra 5 K, az oroszhegyi 1621 sz. tjkvben A + 1 r. sz. a. foglalt ingatlanra elrendelte, tekintet nélkül az oroszhegyi 257 sz. tjkvben özv. Vas Jánosnének C 18 t. al. élethossziglani haszonélvezeti jogára, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902. évi augusztus hó 28-ik napján d. e. 9 órakor** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékoznak tartozni az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben a kikiáltott kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székely-Udvarhelyt, 1902. évi május 10-én.

Dr. VOITH,

kir. tszéki egyes-bíró.

Sz. 3546—902. fszb.

Feladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegyében a homoród-keményfalvi közbirtokosság erdejéből 11.43 kat. holdnak mintegy 426 m³ vékonyabb, 1678 m³ vastagabb tölgyfa készlete és 909 m³ tölgy tűzifa — két évi kihasználási időtartam mellett — **1902. évi július hó 9-én d. e. 10 órakor** Homoród-Keményfalva község házánál nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 16707 korona.

Utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Árverési feltételek a székelyudvarhelyi m. kir. erdőgondnokságnál és a homoród-keményfalvi közbirtokosságnál megtekinthetők.

Kelt Oklánd, 1902, június 20.

BENEDEK IMRE,

1—3

főszolgabíró.

NINCS TÖBBÉ SERTÉSVÉSZ!

Ha valamennyi sertéstartó gazda a Somogyi Géza-féle 13652. sz. a. szabadalmazott, kipróbált és a Nagyméltóságú magyar királyi földművelésügyi miniszter ur által, egyetértőleg a Nagyméltóságú magyar királyi belügyminiszteriummal 52972/III. I. 1901. sz. a. engedélyezett, Somogyi Géza és Huszár Adolf gyógyszerész által készített

állatok emésztését
elősegítő tápport
alkalmazza.

Egy csomag 18 kr = 36 fillér.

Kizárólagos főraktár Székely-Udvar-

helyt: **Szabady János**

fűszer-, anyag- és csemege kereske-

1—12 desében.

Obendorfi répamag és angol perjefümag.

Mélyen tisztelt háziasszony!

Bátorkodom becses tudomására hozni, hogy

az elismert legjobb minőségű

aradi lisztből

állandó nagy raktárt tartok, valamint a fűszerszakmába vágó összes áruk nagy választékban vannak raktáron, ugyiszlén mindennemű gazdasági- és veteménymagvak a legolcsóbb árak szerint számíttatnak.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, vagyok

52—9

teljes tisztelettel:

Tibád Ignác.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Sz. 1271. - 1902.

Hirdetmény.

Alólírott körjegyző közhírré teszi, hogy a Bögöz község vadászati joga 6 évre a bögözi körjegyzői irodában *f. évi július hó 19-én délután 2 órakor* haszonbérbe adatik. M. Ugron János ur és Gróf Károlyi Sándorné külön-külön 200 holdat meghaladó tagterületek bérlet tárgyát nem képezik.

Bögöz, 1902. június hó 18-án.

Hegyi Zsigmond,
körjegyző.

3-3

Hazai ipar! Szolid munka! Olcsó ár!

ALBERT PÉTER

kovács-mester

Székely-Udvarhely Kosuth-utca 74.

Allandó raktárt tart
legjobban elkészített és legkülönbözőbb
kivitelű modern

KOCSIKBÓL,

Használt kocsikat becserél, vagy
kijavít a legpontosabban, szolid ki-
vitelben és olcsó arak mellett.

„KEGYELET”

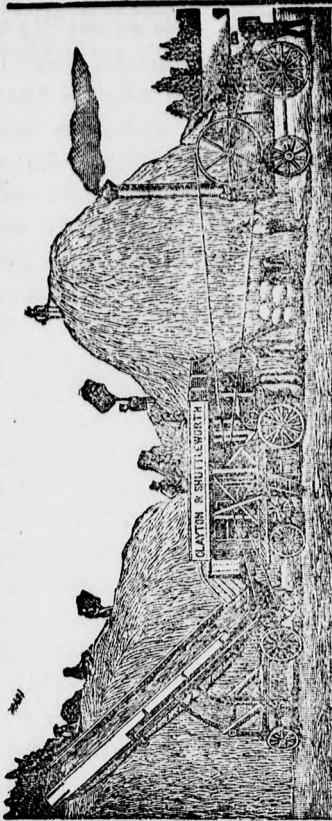
disztemetkezési intézet
Székely-Udvarhelyt, a Főtéren,
Barcsay Károly
divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint
vidéken legpontosabban, a legegyszerűbb-
től a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek,
sőt egész udvarok gyászavonását is el-
vállalja. Hullákat exhumáltat s bárhonnán
elszállíttat. Raktárt tart fa- és érc-
koporsókból, szemfödelek-, párnák-, sza-
lagok- és egyéb gyász kellékekből min-
dig nagy választékot. Új gyászkocsik
fényes felszerelésekkel, testőrök s az
összes temetési személyzet ruházata tel-
jesen magyar. Főelve: olcsó és pontos
kiszolgálás. 27-52.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyártók Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

2 1/2 egész 12 lörög, szalmakaszalók, kaszáló- és arató-
többi járgány-cséplőgépek, löhércsépők, tisztító-rosták, konyolyosók, kaszáló- és arató-
gépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill”

legjobb sorvetőgépek,
szecskavágók, répvágók,
kukoricza-morzsolók,
daráló, őrlő-malmok,
egyetemes acélt-ekék,

2- és 3-vasú elék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek küld-
nára ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsváruunk a világ legnagyobb
locomobil- és cséplőgép-gyára.

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der Pharmazie-Pragrad
A. Thierry in Pragrad
bei Hahitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepetően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szagatásokat a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvérnyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadások s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak büzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szagatást, köszvényt, fülfájdalmat. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hami-
sitástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üve-
4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjeg Szétküldés csak előfizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbánczok eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-
evesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.:
üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény,
karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgülyés, a lábna járásközben tör-
tént kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi ki-
sebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag
az összeg előre küldése mellett eszközöztetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal
együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek minden-
kit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások bevételétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe
be van-e a fenti védjegyem és czégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal
Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatóssabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és ered-
ménytelj járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy
hasonló feldicsért érték- és hatáskülsőlyt ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénz
haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett tel-
jesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshető-
ségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét
magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn
mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszertárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógy-
tárában és Bécsben Hradi L. gyógytárában.